

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/9/2019
Identifikačné číslo spisu: 1005010011
Dátum vydania rozhodnutia: 05.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1005010011.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Aleny Šiškovéj, JUDr. Pavla Farkaša, JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Piovartsyho na neverejnom zasadnutí konanom 5. októbra 2020 v Bratislave v trestnej veci obvineného Ing. A. Ď. pre pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení zákona č. 100/1996 Z. z. o dovolaní obvineného Ing. A. Ď. podanom proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5To/7/2018 z 27. septembra 2018 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. A. Ď. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 16T/1/2017 zo 16. marca 2018 uznal obvineného Ing. A. Ď. za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku sčasti dokonaného a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku (pozn.: ak nie je uvedené inak, v tejto súvislosti ďalej aj len „Trestného zákona“), ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že

ako konateľ spoločnosti Y, Z..F..P. so sídlom na C. X.. č. XX v N. v období od 27.05.1996 v úmysle uviesť do omylu pracovníkov Daňového úradu Bratislava IV a neoprávnene sa obohatiť podal Daňovému úradu Bratislava IV so sídlom na Ž. X.. č. XX v N., daňové priznanie pre daň z pridanej hodnoty, dňa 27. mája 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca apríl 1996, dňa 03. júna 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca máj 1996, dňa 01. júla 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca jún 1996, dňa 02. augusta 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca júl 1996, dňa 04. septembra 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca august 1996 a dňa 30. októbra 1996 za zdaňovacie obdobie mesiaca september 1996, ktorým uplatnil nárok na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za mesiac apríl 1996 v sume 460.944,-Sk (15.300,54 Eur), za mesiac máj 1996 v sume 6.902.116,-Sk (229.108,28 Eur), za mesiac jún 1996 v sume 477.036,-Sk (15.834,69 Eur), za mesiac júl 1996 v sume 463.778,-Sk (15.394,61 Eur), za mesiac august 1996 v sume 465.303,-Sk (15.445,23 Eur) a za mesiac september 1996 v sume 6.903.937,-Sk (229.168,72 Eur), pričom tieto nároky na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty uplatňoval na základe fiktívne vykazovaných zdaniteľných plnení, ktoré vykazoval ako realizáciu zmlúv o

dielo z 20. apríla 1996 a z 1. júna 1996 uzavretých medzi spoločnosťami Y, Z.F.P. a A, V.Z., hoci v skutočnosti takto vykazované zdaniteľné plnenia neboli realizované a na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty podľa ustanovení zákona č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty nemala spoločnosť Y, Z.F.P. nárok. Celkovo si uplatnil nárok na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za obdobie mesiacov apríl až september 1996 v sume 15.673.114,-Sk(520.252,07 Eur), z tejto sumy Daňový úrad Bratislava IV vyplatil spolu 8.769.177,-Sk (291.083,35 Eur) ako vrátenie uplatneného nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty za mesiace apríl až august 1996 poukázaním platieb na účty spoločnosti Y, Z.F.P. na účet č. XXXXXXXX/XXXX vedený vo S. Ú. N., V.Z.. dňa 28. júna 1996 v sume 6.902.116,-Sk (229.108,28 Eur), dňa 31. júla 1996 v sume 477.036,-Sk (15.834,69 Eur), dňa 02.09.1996 v sume 463.778,-Sk (15.394,61 Eur) a dňa 4. októbra 1996 v sume 465.303,-Sk (15.445,23 Eur). Zostávajúcu časť uplatneného nadmerného odpočtu za mesiac september 1996 v sume 6.903.937,-Sk (229.168,72 Eur) Daňový úrad Bratislava IV na základe kontroly uplatneného nároku nevyplatil. Na ťarchu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky tak Ing. A. Ď. spôsobil škodu spolu vo výške 8.769.177,-Sk (291.083,35 Eur) a pokiaľ by Daňový úrad Bratislava IV vyplatil aj zostávajúcu časť uplatneného nadmerného odpočtu za mesiac september 1996 v sume 6.903.937,-Sk (229.168,72 Eur), spôsobil by tak Ing. A. Ď. na ťarchu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky celkovo škodu vo výške 15.673.114,-Sk (520.252,07 Eur).

Za to bol obvinenému podľa § 250 ods. 4 Trestného zákona za použitia § 35 ods. 2 Trestného zákona, § 40 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, 4 (štyri) mesiace a 18 (osemnásť) dní.

Podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona bol obvinený na výkon uloženého trestu zaradený do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 49 ods. 1, § 50 ods. 1 Trestného zákona bol obvinenému uložený aj trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 6 (šesť) rokov.

Podľa § 35 ods. 2 Trestného zákona krajský súd zároveň zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 11. apríla 2005 sp. zn. 5T/104/04 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 15. mája 2007 sp. zn. 3To/23/07 vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a zároveň boli zrušené všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací na podklade odvolania podaného obvineným proti vyššie označenému rozsudku krajského súdu rozhodol uznesením sp. zn. 5To/7/2018 z 27. septembra 2018 tak, že podľa § 256 Trestného poriadku v znení platnom a účinnom do 1. januára 2006 odvolanie obvineného zamietol.

Proti označenému uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený Ing. A. Ď. prostredníctvom obhajcu dovolanie, a to s poukazom na naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/ (zásadným spôsobom bolo porušené právo obvineného na obhajobu), písm. g/ (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), písm. h/ (bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa) a napokon písm. i/ Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Obvinený v podanom dovolaní chronologicky zrekapituloval predchádzajúci priebeh trestného konania najmä s poukazom na predchádzajúce rozhodnutia všeobecných súdov v jeho veci, pričom dodal, že úlohou krajského súdu bolo v zmysle záväzného pokynu súdov vyššieho stupňa zabezpečenie originálov daňových priznaní (nie ich overených kópií) za mesiac apríl až september 1996. Ako však vyplýva z rozsudku krajského súdu, ten túto úlohu nesplnil, pričom nezabezpečil ani iné originály dokladov, ktoré žiadal od daňového úradu. Obsahom spisu teda nie je daňové priznanie za obdobie september 1996, nakoľko sa nenachádza v zložke daňového úradu a nie je ním ani žiadny iný originál listiny z pôvodného

spisu z daňového konania (pretože boli skartované). Ak považoval odvolací súd takéto námietky obhajoby za neopodstatnené, obvinený nepovažuje s tým súvisiacu argumentáciu odvolacieho súdu za relevantnú. Nezabezpečením originálov dotknutých listín za uvedené obdobie totiž došlo k zjavnému porušeniu záväzného právneho pokynu podľa skoršieho zrušujúceho rozsudku dovolacieho súdu, čo má za následok nezákonnosť uznesenia napadnutého dovolaním. Pokiaľ ide o konštatovanie súdu, že za danej situácie podľa jeho názoru nebolo potrebné ďalšie doklady vyžadovať, poukázal na to, že tieto si predsa vyžiadal krajský súd a zjavne tak urobil výlučne v dôsledku záväzného pokynu dovolacieho súdu prihliadať len na tie dôkazy, ktoré boli vykonané v súlade s Trestným poriadkom za súčasného dodržania zásady ústnosti a bezprostrednosti a doklady začal považovať za nepotrebné až potom, ako sa dozvedel, že došlo k ich skartácii. A contrario by potom bolo možné dospieť k absurdnému záveru, že súd, ktorý má konať rýchlo a hospodárne, dopytuje štátne orgány kvôli dokladom, ktoré vlastne vôbec nepotrebuje. Odvolací súd sa takisto žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkou vznesenou tak v konaní pred krajským súdom, ako aj v odvolaní a to spočívajúcou v neoprávnenej manipulácii so spisom, ktorá je dôvodom absencie označených písomností. Tieto skutočnosti sú pritom relevantné aj z toho dôvodu, že súd v konaní vykonal aj dôkazy, ktoré sú obsahom vyšetrovacieho spisu (napr. výpovede svedkov z prípravného konania). Keďže má obvinený za to, že došlo k neoprávnenej manipulácii s vyšetrovacím spisom, považuje za neprípustné, aby boli v konaní ďalej vykonané akékoľvek ďalšie dôkazy tvoriace obsah spisu, na podklade ktorých vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy dospeli k rozhodnutiu o vine obvineného. Súhrnne má takto formulované porušenie povinnosti skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov rešpektovať záväzný pokyn dovolacieho súdu za následok, že tak rozsudok krajského súdu ako aj uznesenie odvolacieho súdu sú založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Okrem iného má uvedené za následok arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť oboch označených rozhodnutí. Navyiac, keby aj boli súčasťou spisu absentujúce originály daňových priznaní, tieto samotné nepreukazujú a nemôžu preukazovať, že došlo k spáchaniu trestného činu, nakoľko pre posúdenie objektívnej a subjektívnej stránky trestného činu, ktorý mal obvinený spáchať, bolo potrebné zaobstarať aj ostatné doklady (ktoré však boli podľa vyjadrenia pracovníčky daňového úradu skartované). Práve tieto mohli preukázať alebo vyvrátiť protiprávnosť konania obvineného, nakoľko samotný obsah daňového priznania pre tieto účely nepostačuje bez ohľadu na to, aké údaje sú v ňom uvedené, pričom je ich potrebné navyše ďalej verifikovať.

Obvinený v dovolaní namietol aj nesprávnosť právnej kvalifikácie zisteného skutku, s ktorou sa napriek tomu, že ju namietal už v priebehu konania predchádzajúcim podaním dovolania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy dostatočne nevysporiadali. Túto nesprávnosť v podstate formuloval tak, že obvinený svojim konaním nemohol uviesť pracovníkov daňového úradu do omylu, nakoľko títo predstavujú štátny orgán, u ktorého je takto definované naplnenie objektívnej stránky konania vylúčené. K tomu poukázal na súdnu prax ako aj názory plynúce z odbornej publikačnej činnosti, resp. súvisiacu doktrinálnu prax. Samotné podanie daňového priznania či už s oprávneným alebo neoprávneným nárokom na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty je absolútne nespôsobilým pokusom spáchania trestného činu podvodu, nakoľko znovu platí predpoklad, že tak súd, ako ani daňový úrad nie je možné uviesť do omylu a to z dôvodu, že tieto sú rovnako povinné skúmať skutkový i právny stav, hodnotiť dôkazy a skutkový stav zistiť v rozsahu potrebnom pre vydanie rozhodnutia v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov. Ak teda určitý subjekt podá daňové priznanie s nárokom na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty, je následne daňový úrad povinný skúmať oprávnenosť takto uplatňovaného nároku a v prípade, že dospeje k negatívnemu záveru nadmerný odpočet DPH skrátka nevráti a vice versa. Z rozsudku krajského súdu v spojení s uznesením odvolacieho súdu taktiež nevyplýva, ktorí konkrétni pracovníci daňového úradu mali byť uvedení do omylu, pričom nie je zjavné ani to, ako súd skúmal vnímanie týchto nešpecifikovaných pracovníkov k dotknutým skutočnostiam a ako dospeli k záveru, že ten - ktorý pracovník bol uvedený do omylu. Ak odvolací súd poznamenal, že by prijatie takéhoto výkladu viedlo k nemožnosti trestného postihu akéhokoľvek subjektu postupujúcemu pri uplatnení nároku na vrátenie DPH podvodným spôsobom, je takéto konštatovanie v rozpore so zásadou nullum crimen sine lege a nulla poena sine lege. Názor prezentovaný krajským a odvolacím súdom, podľa ktorých sa konania, ktorými páchatelia úmyselne neoprávnenie uplatňovali nároky na vrátenie nadmerného odpočtu DPH trestne postihovali ako trestný čin podvodu podľa § 250 Trestného zákona, považuje obvinený za bezpredmetný, nakoľko súdy neodkázali na čo i len jedno súdne

rozhodnutie svedčiacie o správnosti takéhoto záveru. Pokiaľ by sa navyše takéto konania skutočne posudzovali ako trestný čin podvodu, mal by si súd urobiť ohľadom právnej kvalifikácie zisteného skutku vlastný záver, v rámci ktorého by reagoval aj na námietky obhajoby a nie len bez ďalšieho konštatoval, že „tako sa to robilo, takto to je správne“.

Obvinený ďalej namietol aj výšku a druh uloženého trestu, pričom znova poukázal na nerešpektovanie záväzného právneho názoru a s tým súvisiaceho pokynu dovolacieho súdu súdom nižšieho stupňa v spojení s uvedeným. Samotný krajský súd konštatoval, že vo vzťahu k trestnej veci obvineného ide o neprimeranú dĺžku trestného konania, ktorá nielen odporuje právu obvineného (a aj poškodeného) na spravodlivý súdny proces, no je navyše v rozpore so základnými zásadami trestného práva a odporuje účelu trestného konania ako celku. Napriek uvedenému krajský súd tieto skutočnosti pri ukladaní trestu obvinenému nezohľadnil a zmiernil ich len minimálne, a síce s poukazom na § 40 ods. 1 Trestného zákona a to tak, že obvinenému uložil maximálne možnú výmeru trestu. Konštatovanie odvolacieho súdu o neprimeranej miernosti uloženého trestu vyznie potom absurdne napriek tomu, že mal vedomosť o skutočnosti, že v konaní bolo rozhodnuté po 22 (dvadsiatich dvoch) rokoch od spáchania skutku a 13 (trinástich) rokoch po podaní obžaloby. Z uvedeného je zrejmé, že sa oba súdy nevysporiadali s rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva a naň nadväzujúcou judikatúrou Ústavného súdu Českej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky, ktoré ako za neprimeranú označili dĺžku trestného konania prevyšujúcu časové obdobie 6 (šesť) rokov s tým, že prípadný presah je potrebné zohľadniť uložením trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu, resp. zastavením trestného stíhania. Krajský súd sa naproti tomu obmedzil iba na otázku prípustnosti, resp. neprípustnosti trestného stíhania, pričom obvinený očakával, že sa s jeho relevantnou argumentáciou vo vzťahu k uvedenému vysporiada aspoň odvolací súd, avšak nestalo sa tak. Otázka, či v prípade obvineného prichádza vôbec do úvahy uloženie trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu zostala aj v odvolacom konaní nezodpovedaná. Naviac, ak by v opätovnom konaní došlo k uloženiu akéhokoľvek prísnejšieho nepodmienečného trestu odňatia slobody než tri roky, štyri mesiace a osemnásť dní, došlo by nepochybne k porušeniu zásady zákazu reformatio in peius. Keďže obvinený podal po podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody tak dovolanie, ako aj ústavnú sťažnosť, ktorým bolo vyhovené, nemohlo sa jeho postavenie v ich dôsledku zmeniť k horšiemu. Uloženie akéhokoľvek prísnejšieho trestu než toho, ktorý bol na základe pôvodného rozsudku uložený, je naplnené aj v tom prípade, ak bol uložený prísnejší trest, ako bol na základe pôvodného rozsudku aj fakticky vykonaný. Inak povedané, ak by v opätovnom konaní došlo k uloženiu akéhokoľvek vyššieho nepodmienečného trestu odňatia slobody ako toho, ktorý bol obvineným už fakticky vykonaný, došlo by k zhoršeniu jeho postavenia, nakoľko opätovné konanie bolo vyvolané výlučne jeho činnosťou. Ak by totiž obvinený po podmienenom prepustení zostal nečinný a nepodal by dovolanie, resp. ústavnú sťažnosť, jeho faktický výkon trestu by bol práve tri roky, štyri mesiace a osemnásť dní. Akýkoľvek prísnejší trest uložený v opätovnom konaní za splnenia vyššie uvedeného by spôsobil zhoršenie jeho postavenia a malo by za následok, že by musel nastúpiť na ďalší výkon trestu odňatia slobody. Odvolací súd však na takúto argumentáciu ani náznakom nereagoval, pričom jeho citované konštatovanie svedčí o tom, že túto argumentáciu úplne opomenul. K porušeniu zásady zákazu reformatio in peius došlo už samotným uložením trestu v uvedenej výmere krajským súdom. V tomto prípade bol navyše obvinenému uložený trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní 6 (šesť) rokov a to napriek tomu, že tento trest už bol obžalovaným vykonaný - uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4T/2/2006 z 31. januára 2014 bolo podmienenčne upustené od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá so skúšobnou dobou v trvaní 2 a pol roka, ktorá už uplynula, ale nevedno kedy. Výkonanie tohto trestu malo za následok jeho zahľadanie tak, ako to predpokladá § 92 ods. 2 Trestného zákona v platnom a účinnom znení. Rozsudkom krajského súdu však došlo k jeho opätovnému uloženiu a obvinený ho bude mať znovu uvedený vo výpise z registra trestov, k čomu by znova neprišlo, ak by nepodal dovolanie, resp. ústavnú sťažnosť. Toto by bolo možné primerane vzťahovať i na uložený trest odňatia slobody, samozrejme za predpokladu, že by obvinený vedel presný dátum, kedy došlo k zahladeniu atď. Odvolací súd sa ďalej ani náznakom nezaoberal odvolacími námietkami obvineného vo vzťahu k porušeniu zásady individualizácie trestu a námietkou nemožnosti uloženia trestu v citovanom prípade, nakoľko obvinený trest uložený pôvodným rozsudkom už vykonal.

Ďalej obvinený namieta aj neprípustnosť čítania jeho výpovede pred krajským súdom z prípravného konania a z hlavného pojednávania konaného 5. decembra 2005 pre rozpor s Trestným poriadkom, nakoľko jej čítanie nebolo možné s poukazom na predchádzajúce zrušujúce rozhodnutie dovolacieho súdu. Konanie sa tým vrátilo do fázy po podaní obžaloby a pred vykonaním hlavného pojednávania. Na všetky pred rozhodnutím dovolacieho súdu vykonané hlavné pojednávania by sa malo pozerieť ako keby sa vôbec neuskutočnili a preto nebolo možné oboznamovať žiadne výpovede ani dôkazy, ktoré na nich boli vykonané. Uvedené vyplýva zo systematiky § 207 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré nadväzuje na prípravné konanie. Nevysporiadanie sa s námietkou obvineného vo vzťahu k neprípustnosti použitia takýchto dôkazov zároveň predstavuje porušenie práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom a to tak zo strany krajského súdu, ako aj odvolacieho súdu. Výpovede svedkov z prípravného konania navyše neboli vykonané zákonným spôsobom, nakoľko vtedajší obhajca obvineného nebol o ich konaní upovedomený vyšetrovateľom, čo vyplýva z obsahu spisu, v ktorom sa nenachádza žiadna doručenka resp. záznam preukazujúci oboznamovanie vtedajšieho obhajcu o úkonoch. Krajský súd vo vzťahu k tejto námietke iba uviedol, že obhajca ani obžalovaný túto skutočnosť nenamietali, čo je však vo vzťahu k možnej konvalidácii vykonaných výpovedí irelevantné. Rovnako na totožnú námietku nereagoval ani odvolací súd. Nevysporiadanie sa s touto námietkou zakladá podľa názoru obvineného porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom, pričom o uvedenom svedčí aj ním namietané nesprávne poučenie podľa Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006, hoci mal byť poučený v zmysle znenia platného a účinného do 31. decembra 2005. Odvolací súd sa takisto nevysporiadal ani s touto námietkou. Ďalšie porušenie práva obvineného na obhajobu obvinený vzhladol aj v nezachovaní päťdňovej lehoty na prípravu na hlavné pojednávanie konané v dňoch 7. decembra 2017 a 11. januára, resp. 16. marca 2018. Ak odvolací súd skonštatoval, že dotknutú lehotu je potrebné dodržať iba vo vzťahu k tzv. „prvému“ hlavnému pojednávaniu, toto konštatovanie obvinený označil ako za nesprávne, nakoľko k uvedenému výkladu nemožno dospieť s poukazom na obsah Trestného poriadku. Ak by navyše existovala ustálená súdna prax podporujúca správnosť právneho názoru prezentovaného odvolacím súdom je otázne, prečo odvolací súd neuviedol v nadväznosti na uvedené žiadne súdne rozhodnutie. Záverom obvinený namieta aj nezákonné zloženie senátu, ktorý v jeho trestnej veci rozhodoval na prvej inštancii, teda na krajskom súde. Senát rozhodol rozsudkom v zložení JUDr. Peter Štíft a JUDr. Richard Molnár, pričom podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2017 bolo zloženie senátu: JUDr. Magdaléna Blažová ako predsedníčka senátu a JUDr. Iveta Zelenayová a JUDr. Richard Molnár ako členovia senátu. JUDr. Zelenayová bola z rozhodovania vo veci vylúčená, nakoľko už skôr rozhodovala o návrhu obvineného na povolenie obnovy konania v tejto veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 1Ntok/1/2011. Odvolací súd však tieto námietky považoval za nepodstatné, keď uviedol, že z pripojeného spisu Krajského súdu v Bratislave vo veci obnovy konania vyplýva, že súd rozhodol na verejnom zasadnutí 16. septembra 2015 v zložení senátu JUDr. Iveta Zelenayová - predsedníčka senátu a JUDr. Ľudmila Králiková a JUDr. Kamil Ivánek ako členovia senátu. Sudca JUDr. Richard Molnár bol členom senátu v tejto veci na verejnom zasadnutí konanom 19. novembra 2011, ktoré sa však neuskutočnilo a k žiadnemu rozhodnutiu nedošlo, nakoľko základný spis sa t. č. nachádzal na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Z toho dôvodu bolo verejné zasadnutie odročené na neurčito a po vrátení spisu sa už JUDr. Molnár nezúčastnil žiadneho konania. Obvinený je názoru, že túto odvolaciu námietku posúdil súd nesprávne. Ako sám potvrdil odvolací súd, JUDr. Molnár bol členom senátu, ktorý rozhodoval o návrhu na povolenie obnovy konania. V tejto súvislosti nie je podstatné, v akej miere sa JUDr. Molnár zúčastnil na rozhodovaní a koľko, resp. či bol členom senátu v čase rozhodovania a i. Prijatie takéhoto záveru by bolo vágne a ničím neodôvodnené posúdenie dôvodov vylúčenia sudcu z vykonávania úkonov bez jasného stanovenia hraníc vylúčenia. V tejto súvislosti obvinený položil rečnícku otázku, či v prípade, ak by sa JUDr. Molnár zúčastnil troch verejných zasadnutí, na ktorých by však nebolo rozhodnuté, bol by daný dôvod na jeho vylúčenie, resp. či by existoval dôvod jeho vylúčenia vtedy, ak by bol členom senátu aj po vrátení spisu. Jedinou podstatnou skutočnosťou je podľa obvineného to, že JUDr. Molnár bol členom senátu, ktorý rozhodoval o povolení obnovy konania a preto mal byť vylúčený z rozhodovania v tejto veci rovnako, ako JUDr. Zelenayová.

S poukazom na uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd na podklade dovolania rozhodol tak, že vysloví porušenie zákona v príslušných ustanoveniach tak Trestného zákona, ako aj Trestného poriadku, pričom zruší napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky sp. zn. 5To/7/2018 z 27. septembra 2018 a súčasne aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 16T/1/2017 zo 16. marca 2018.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku) a osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Po splnení takto vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, nakoľko dovolacie dôvody, na ktoré obvinený poukazuje zjavne nie sú v posudzovanej veci splnené, a to riadiac sa nasledovným:

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Právo na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov, činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcií orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany a ochranou práv obvineného.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Preto najvyšší súd opakuje, že zo znenia tohto ustanovenia jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

Osobitne vo vzťahu k námietkam obvineného tak, ako sú formulované v podanom dovolaní najvyšší súd pre prehľadnosť uvádza, že tieto je možné zoradiť do niekoľkých samostatných okruhov:

- nesprávne poučenie obvineného,
- nedodržanie päťdňovej lehoty na prípravu na hlavné pojednávanie a napokon
- neupovedomenie obhajcu obvineného o výsluchoch svedkov.

K namietaným porušeniam zákona pri poučení obvineného o jeho práve zvoliť si obhajcu najvyšší súd poznamenáva, že už v skoršom zrušujúcom rozsudku sp. zn. 2TdoV/19/2015 z 28. februára 2017 najvyšší súd jasne skonštatoval, že obvinený mal dostatočný priestor a čas na uplatnenie obhajobných práv. Rovnako tak neobstojí tvrdenie obvineného o údajnej absencii riadneho poučenia zo strany vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov, pričom v tejto súvislosti najvyšší súd v označenom rozsudku výslovné zdôraznil, že poučovacia povinnosť súdu tak, ako je upravená v § 2 ods. 13 Trestného poriadku nie je neohraničenou povinnosťou, t. j. nemožno z nej vyvodiť povinnosť súdu oboznámiť obvineného so všetkými do úvahy prichádzajúcimi právami a povinnosťami bez zreteľa na aktuálnu procesnú situáciu, v ktorej sa obvinený nachádza a či vôbec tá - ktorá procesná situácia v budúcnosti eventuálne nastane. Podstatné totiž je, aby bol obvinený riadne poučený v čase, kedy to je podľa stavu konania pre obvineného aj skutočne potrebné. V rozpore s uvedeným by bol napríklad taký postup, ak by obvinený nebol zreteľne poučený o možnosti podania opraveného prostriedku proti rozhodnutiu súdu, avšak žiadna taká a ani iná obdobná procesná situácia porovnateľnej závažnosti v posudzovanej trestnej veci nenastala. Naopak, obvinený bol už v rozhodnutiach vedených na najvyššom súde pod sp. zn. 4To/2/2008, 4Tost/35/2007 a napokon 4Ndt/10/2008 riadne a správne poučený.

Vo vzťahu k druhému označenému okruhu dovolacích námietok najvyšší súd poukazuje na právny názor vyjadrený v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 5To/7/2018, podľa ktorého nemohlo pri nedodržaní lehoty na prípravu v trvaní aspoň piatich pracovných dní v prípade, ak sa jedná o pokračovanie v odročenom hlavnom pojednávaní dôjsť k porušeniu práva obvineného na obhajobu. K tomu najvyšší súd dopĺňa, že obsah a zmysel § 198 ods. 1 Trestného poriadku v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2005 je potrebné vykladať tak, že osoby uvedené v označenom ustanovení majú k dispozícii tam uvedenú lehotu na prípravu len vtedy, keď sa nariaduje hlavné pojednávanie - teda len v prípadoch, ak sa má, laicky povedané, vykonať „prvé“ hlavné pojednávanie. Ak následne došlo k odročeniu hlavného pojednávania, pri pokračovaní tak v nariadenom a následne odročenom „prvom“ hlavnom pojednávaní ako aj pri všetkých ďalších hlavných pojednávaniach už nie je potrebné, aby bola uvedená lehota zachovaná a rovnako tak k zisťovaniu toho, či lehota na prípravu bola, resp. nebola zachovaná ani predseda senátu už nie je povinný. Uvedené napokon vyplýva z toho, že Trestný poriadok tak v znení predchádzajúcej právnej úpravy, ako aj v súčasnom platnom a účinnom znení obligatórne vyžaduje dodržanie dotknutej lehoty vyslovene len na nariadenie hlavného pojednávania, avšak nie už v ustanovení § 277 Trestného poriadku v platnom a účinnom znení, ktoré sa týka jeho odročenia. Pre úplnosť je potrebné dodať, že takýto postup je samozrejme možný len v prípadoch, ak bola (t. č.) obžalovanému riadne doručená obžaloba a predvolanie na „prvý“ termín nariadeného hlavného pojednávania a vyššie vymedzená lehota piatich pracovných dní bola zachovaná. Uvedené ostatne vyplýva už z prvorepublikovej judikatúry (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSR sp. zn. Kr I 295/2020, uverejnené pod č. 295/1921 v Zb. rozh. tr.).

Vo vzťahu k údajnému neupovedomeniu obhajcu obvineného o jednotlivých vyšetrovacích úkonoch najvyšší súd obvinenému pripomína, že v konaní predchádzajúcom podaniu ostatného mimoriadneho

prostriedku - dovolania - obvineným vyslovil už najvyšší súd v uznesení sp. zn. 2TdoV/9/2012 z 28. júna 2013 záver, že vo vyšetrovacom spise sa nachádzajú zápisnice o úkonoch uskutočnených po začatí trestného stíhania, pričom obvinený aj jeho obhajca mali v zmysle t. č. platného a účinného znenia § 166 Trestného poriadku možnosť záverečného štúdia vyšetrovacieho spisu, ako aj podania ďalších návrhov na doplnenie vyšetrovania, čo konštatoval najvyšší súd v už vyššie zmieňovanom zrušujúcom uznesení sp. zn. 2TdoV/19/2015 z 28. februára 2017, na obsah ktorého paradoxne obvinený (samozrejme v pre neho priaznivom svetle) detailne odkazuje v podanom dovolaní.

Z uvedeného je jasne a zrozumiteľne zrejme, že k porušeniu práva obvineného na obhajobu (a nieto zásadným spôsobom) v posudzovanej veci nedošlo; preto najvyšší súd argumentáciu obvineného vo vzťahu k dotknutému dôvodu dovolania odmietol ako nedôvodnú a konštatuje, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku:

Ako vyplýva z vyššie podrobne uvedeného opisu dovolacích námietok formulovaných obvineným v podanom dovolaní, tento v bodoch 63/ až 66/ písomných dôvodov dovolania namieta aj nezákonné zloženie senátu krajského súdu s poukazom na skutočnosť, že JUDr. Richard Molnár bol členom senátu, ktorý rozhodoval o návrhu obvineného o povolenie obnovy konania a preto mal byť z prejednávania trestnej veci obvineného na krajskom súde vylúčený. Obvinený tak konštatuje bez toho, aby dotknutú okolnosť akýmkoľvek spôsobom subsumoval pod tomu formálne zodpovedajúci dovolací dôvod, ako sú tieto inak explicitne v zmysle skôr uvedeného konštatované vyššie v úvodnej časti podaného dovolania.

K tomu najvyšší súd poznamenáva, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku uvedené, sa týka výsostne len vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo v zmysle obsahu § 374 ods. 1 Trestného poriadku a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Ak chybám vytýkaným v podanom dovolaní nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označeného dovolateľom podľa § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom v dovolacích námietkach a nie ich podradenie pod konkrétne alternatívy v § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku (R 120/2012).

V posudzovanej veci je pritom zrejme, že podmienka vecných argumentov je v konkrétnom prípade splnená a preto najvyšší súd s tým súvisiace dovolacie námietky obvineného podradil pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Najvyšší súd sa však s argumentmi obvineného nestotožnil, nakoľko už z odôvodnení rozhodnutí súdov konajúcich a rozhodujúcich v procesných fázach predchádzajúcich dovolaciemu konaniu zistil presný opak.

V prvom rade je potrebné poukázať na skutočnosť, že už senát 5T tunajšieho súdu v rámci odvolacieho konania iniciovaného odvolaním obvineného v uznesení sp. zn. 5To/7/2018 z 27. septembra 2018 správne skonštatoval, že údajne nezákonné nevyhlúčenie JUDr. Molnára z úkonov trestného konania tak, ako to predpokladá obvinený v podanom dovolaní s poukazom na dovolacie námietky obvineného (pozn.: obsahovo sú pritom identické s tými, ktoré obvinený formuloval v podanom odvolaní a s

ktorými sa vysporiadal odvolací súd) v žiadnom prípade nemožno označiť ako za rozporné so zákonom. Samotný odvolací súd predsa explicitne uviedol, že pokiaľ ide o námietky obžalovaného, že v jeho veci rozhodol senát v nezákonnom zložení, tieto sú neopodstatnené. Z pripojeného spisu Krajského súdu v Bratislave vo veci obnovy konania pod sp. zn. 1Ntok/1/2011 vyplýva, že rozhodol na verejnom zasadnutí 16. septembra 2015 senát pod vedením JUDr. Ivety Zelenayovej a ďalšími členmi boli JUDr. Ľudmila Králiková a JUDr. Kamil Ivánek.

Sudca JUDr. Richard Molnár bol členom senátu v tejto veci na verejnom zasadnutí dňa 19. novembra 2011, kedy sa však nekonalo a k žiadnemu rozhodnutiu nedošlo, pretože základný trestný spis sa nachádzal na najvyššom súde a verejné zasadnutie bolo odročené na neurčito. Základný spis bol vrátený až 23. decembra 2013 a JUDr. Molnár sa už nezúčastnil žiadneho konania. Jeho vylúčenie z vykonávania úkonov preto neprichádzalo do úvahy.

S týmto odôvodnením uznesenia odvolacieho súdu sa bezvýhradne stotožňuje aj najvyšší súd v tomto uznesení a preto v úplnostiach naň ďalej odkazuje, nakoľko si ho v celosti osvojil.

Z uvedeného je zrejmé, že v posudzovanej trestnej veci dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku tak, ako to predpokladá obvinený naplnený nebol.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 a nasl. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a ďalšie).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súdom nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. V rámci dovolacieho konania môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie

nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd ďalej nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd pre prehľadnosť argumentáciu obvineného rozdelil na niekoľko samostatných okruhov:

- i) neprípustnosť čítania výpovede obvineného,
- ii) neprípustnosť čítania výpovedí svedkov a napokon
- iii) pripojenie len overených kópií daňových priznaní za tam uvedené zdaňovacie obdobia namiesto ich originálov.

K prvému okruhu dovolacích námietok obvineného najvyšší súd poznamenáva, že po poslednom zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu sa krajský súd jednoznačne snažil vypočítať obvineného, avšak tento uviedol v podstate len to, že sa nemá k čomu vyjadrovať. Čítanie výpovedí obvineného z prípravného konania, resp. z predchádzajúcich hlavných pojednávaní bolo potom jednoznačne prípustné, nakoľko na podklade skôr uvedeného došlo k nepochybnému splneniu podmienok pre postup podľa § 207 ods. 2 Trestného poriadku v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2005. Inak povedané, ak obvinený napriek „snahe“ súdu o jeho vypočítanie uviedol v podstate to, že „nemá sa k čomu vyjadrovať“, nastáva v porovnaní s jeho skoršou a procesne použiteľnou výpoveďou logicky rozpor v ich obsahu tak, ako to podmieňuje naposledy uvedené ustanovenie Trestného poriadku.

Z toho dôvodu sa najvyšší súd s argumentáciou obvineného obsiahnutou v podanom dovolaní v tejto časti nemohol stotožniť, nakoľko je zrejmé, že išlo o procesný postup plne súladný so zákonom.

Čo sa týka obvineným prezumovanej neprípustnosti čítania výpovedí svedkov Ing. Š., Ing. S. a Ing. G., k tomuto najvyšší súd primerane odkazuje na obsah odôvodnenia skoršieho uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2TdoV/14/2014 z 12. februára 2015, v ktorom najvyšší súd uzavrel, že krajský súd postupoval v súlade s relevantnými ustanoveniami Trestného poriadku (§ 211 ods. 2 Trestného poriadku v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2005), ak pristúpil k čítaniu svedeckých výpovedí Ing. Š., Ing. S. a Ing. G. a to s poukazom na skutočnosť, že títo si pre odstup času na okolnosti, o ktorých vypovedali v prípravnom konaní, nepamätali, čo predstavuje odchýlenie sa od ich predchádzajúcej výpovede tak, ako to predpokladá použitie naposledy uvedeného ustanovenia Trestného poriadku. S takto formulovaným právnym záverom dovolacieho senátu 2TdoV sa v plnom rozsahu opäť stotožnil aj najvyšší súd v trestnej veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu v súčasnosti; preto naň odkazuje. Najvyšší súd dopĺňa, že zásada kontradiktórnosti nebola porušená, pretože výpovede spomenutých svedkov neboli jedinými a ani rozhodujúcimi dôkazmi preukazujúcimi vinu obvineného. Štruktúra a rozsah dôkazov preukazujúcich vinu obvineného je rozsiahla (viď. rozbor dôkazného stavu v predchádzajúcich rozhodnutiach súdov nižších stupňov) a výpovede svedkov uvedených vyššie do tejto štruktúry vhodne zapadajú.

Z toho dôvodu obvineným predkladanú argumentáciu obsiahnutú v podanom dovolaní, ktorá bezprostredne súvisí s uvedeným procesným postupom skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov, najvyšší súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

Pokiaľ ide o posledný okruh dovolacích námietok obvineného, je potrebné zdôrazniť, že v predchádzajúcom priebehu konania bolo v rámci vykonávaného dokazovania prístupné k čítaniu listinných dôkazov daňových priznaní spoločnosti Y. Z..F..P. za zdaňovacie obdobie od apríla do septembra 1996. Práve s poukazom na označené daňové priznania obvinený namieta absenciu originálu daňového priznania za mesiac september 1996, k čomu je však nutné poznamenať, že v spise sa nachádzajú overené kópie všetkých označených daňových priznaní, čo napokon skonštatovali už vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy (viď. str. 15 odsek štvrtý uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky sp. zn. 5To/7/2018, resp. aj relevantné pasáže odôvodnenia rozsudku krajského súdu bezprostredne predchádzajúce skôr označenému uzneseniu odvolaciemu súdu). Skutočnosť, že ide o overené kópie a nie priamo o originály daňových priznaní však obvinený počas verejného zasadnutia konaného pred najvyšším súdom 23. októbra 2008 nijak nespochybnil a ani inak túto okolnosť počas protokolácie verejného zasadnutia v relevantnom časovom úseku nenamietal (viď zápisnica z verejného zasadnutia z dotknutého dňa, č. l. 428 a nasl. spisu). Ak sa potom obvinený s poukazom na vyššie uvedené domáha aj konštatovania toho záveru, že ak nebol súčasťou spisu aj originál daňového priznania pre zdaňovacie obdobie mesiaca september roku 1996, táto skutočnosť je bez významu popri zostávajúcemu a skutočne obsiahlemu penzu ostatných vo veci riadnym a zákonom predpokladaným spôsobom vykonaných dôkazov, na podklade ktorých došlo k ustáleniu skutkového deja tak, ako je tento konštatovaný v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku krajského súdu. Ako napokon správne uzavrel najvyšší súd ako súd odvolací v dovolaní napadnutom uznesení, za danej situácie nebolo potrebné žiadne ďalšie doklady vyžadovať, resp. inak trvať na dodaní originálu dotknutého daňového priznania.

Uvedené potom poskytuje obvinenému aj odpoveď na ním uvádzanú sugesciu ohľadom údajnej manipulácie s vyšetrovacím spisom z dôvodu neúplnosti spisového materiálu. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že daňový úrad poskytol konajúcim súdom všetky k tomu potrebné písomnosti a potrebnú súčinnosť v zmysle zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2TdoV/19/2015. Inak povedané, vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy mali k dispozícii skutočne všetko, čo im daňové úrady mohli a mali v zmysle skôr vyjadreného poskytnúť. Preto je akákoľvek manipulácia so spisovým materiálom tak, ako to v podanom dovolaní prezentuje obvinený, výlučne v rovine subjektívnych pocitov obvineného.

Najvyšší súd si zároveň v tejto súvislosti neodpustí poznámku, že takto formulované námietky obvineného zároveň istým spôsobom aj duplicitne spochybňujú riadne a úplné zistenie skutkového stavu zo strany skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov a to formou: „ak sú uvedené dôkazy nezákonné, resp. z nich ‚nič nevyplýva‘, nemohlo dôjsť k spáchaniu trestného činu“.

Pritom však platí, že v dovolacom konaní je s poukazom na konštrukciu dovolacích dôvodov vylúčené skúmanie súdmi nižšej inštancie ustálenej podoby skutku. O uvedenom svedčí (vo vzťahu k dovolaniu podanému niektorou zo strán konania a nie ministrom spravodlivosti) charakteristika v týchto intenciách vedeného dovolacieho konania zvýraznená v § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku a síce, že správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd ďalej skúmať a meniť.

K záverom vyjadreným v predchádzajúcom odseku sa však najvyšší súd podrobnejšie vyjadrí nižšie a preto sa najvyšší súd obmedzil, a to s dôrazom na potrebu úplného opisu námietok obvineného obsiahnutých v podanom dovolaní vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len na vyššie označené konštatovania.

Riadiac sa vyššie uvedeným najvyšší súd nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku tak, ako je tento namietaný obvineným v podanom dovolaní. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Dotknutý dovolací dôvod môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený za trestný čin zo spáchania, ktorého bol uznaný vinným

- trest vo výmere mimo trestnej sadzby alebo

- taký druh trestu, ktorý trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo trestnej sadzby sa týka len tých odstupňovateľných trestných činov, ktoré majú určitú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona),

trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného zákona).

Trest odňatia slobody (o ktorý ide aj v predmetnej veci) má konkrétne hranice trestnej sadzby určené v príslušnom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, podľa toho, o aký trestný čin ide, prípadne v akej alternatíve bol spáchaný. Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nemôže byť len neprimeranosť trestu pociťovaná, či už ako prísna alebo mierna, ak bol trest vymeraný v rozmedzí určitej trestnej sadzby. Tak isto neuloženie žiadneho trestu pri upustení od potrestania, resp. pri upustení od uloženia súhrnného trestu nemôže napĺňať tento dovolací dôvod.

Najvyšší súd v tejto súvislosti poznamenáva, že obvinený v podstate svojimi dovolacími námietkami súvisiacimi s dôvodom dovolania upravenom v naposledy uvedenom ustanovení Trestného poriadku sleduje práve ním subjektívne pociťovanú neprimeranosť uloženého trestu, čo však samo o sebe nenapĺňa žiaden dovolací dôvod.

K tomu je potrebné odkázať na odôvodnenie posledného uznesenia najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, keď tento jasne a zrozumiteľne vo vzťahu k dotknutému okruhu námietok vyslovene konštatoval, že trestný čin neodvedenia dane a poistného zaviedla do Trestného zákona až novela zákonom č. 183/1999 Z. z. zo 6. júla 1993 účinného od 1. septembra 1999. Novelu si vyžiadala práve skutočnosť, že sa množili prípady neoprávneného uplatňovania nadmerného odpočtu z dane pridanej hodnoty a do Trestného zákona pribudlo nové ustanovenie § 148a Trestného zákona, ktoré znie :

ods. 1 - kto vo väčšom rozsahu nezaplatí splatnú daň, potresce sa odňatím slobody až na tri roky alebo peňažným trestom,

ods. 4 - odňatím slobody na päť rokov až dvanásť rokov sa páchatel potresce, ak spácha čin uvedený v odseku 1 vo veľkom rozsahu.

Podľa § 16 ods. 1 Trestného zákona trestnosť činu sa posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný; podľa neskoršieho zákona sa posudzuje len vtedy, ak je to pre páchatela priaznivejšie. V konkrétnom prípade vzhľadom na to, že trestná sadzba pri trestnom čine podvodu podľa § 250 ods. 4 Trestného zákona i trestnom čine neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 4 Trestného zákona je rovnaká, páchatelovi je možné uložiť trest odňatia slobody od 5 do 12 rokov, pričom podmienčné prepustenie páchatela z výkonu trestu bolo možné až po odpykaní 2/3-ín trestu, tak bolo namieste použitie zákona účinného v čase spáchania činu. Čo sa týka trestu, krajský súd uložil obžalovanému trest odňatia slobody podľa § 250 ods. 4 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku s použitím zmiernovacieho ustanovenia § 40 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona vo výmere 3 roky, 4 mesiace a 18 dní, so zaradením na výkon trestu do I. nápravno-výchovnej skupiny, pričom ukladal trest súhrnný za použitia § 35 ods. 2 Trestného zákona. Uložil mu aj trest zákazu činnosti podľa § 49 ods. 1, § 50 ods. 1 Trestného zákona riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 6 rokov. Keďže ukladal súhrnný trest, potom zrušil aj výrok o treste rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 11. apríla 2005 sp. zn. 5T/104/2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 15. mája 2007 sp. zn. 3To/23/2007 a zrušené boli aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Rovnako tak najvyššiemu súdu nie je zrejmá podstata dovolacej námietky obvineného, keď tento sumarizujúco konštatuje, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s okolnosťou dĺžky trestného konania vedeného proti obvinenému. Z uznesenia odvolacieho súdu je predsa zrejmý právny záver, že pri výmere trestu vzal krajský súd do úvahy najmä dobu, ktorá uplynula od spáchania trestnej činnosti. Na tom nič nemení ani obvineným namietaná relevantná časť obsahu odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, v rámci ktorej odvolací senát uviedol, že sa mu trest v takejto výmere javí ako neprimerane mierny, nakoľko bezprostredne na uvedené dodal, že pre nesplnenie podmienky podaného odvolania zo strany prokurátora nebolo možné pristúpiť k sprísneniu uloženého trestu.

Odvolací súd navyše uviedol aj to, že si je vedomý toho, že skutky, pre ktoré sa viedlo trestné stíhanie, boli spáchané v roku 1996 a prokurátor podal obžalobu na súde 21. februára 2005, teda po deviatich rokoch. Krajský súd začal vo veci ihneď konať na hlavnom pojednávaní, pričom vo veci došlo viackrát k odročeniu hlavného pojednávania aj z dôvodov na strane obžalovaného a vo veci bolo po prvýkrát rozhodnuté rozsudkom 27. júna 2007 a po jeho zrušení opätovne až 16. marca 2018, teda po 22 rokoch od spáchania skutku.

S odkazom na povahu takto sa opakujúcej námietky obvineného súvisiacej so zjavným nepochopením príslušného ustanovenia Trestného poriadku upravujúceho obsah dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku ako aj skutočnosti, že obvinený sa existencie označeného dovolacieho dôvodu domáha práve s poukazom na údajné nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s obdobne formulovanými odvolacími námietkami obvineného, najvyšší súd pre úplnosť rekapituluje nasledovné konštatovania odvolacieho súdu tak, ako sú tieto doslova uvedené v uznesení sp. zn. 5To/7/2018 z 27. septembra 2018:

„Podľa čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pri rozhodovaní o trestnom obvinení je každá dotknutá strana oprávnená na spravodlivé a verejné prerokovanie svojej veci uskutočnené v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 2 ods. 4 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Porušenie práva na prejednanie vecí v primeranej lehote je bezpochyby významným zásahom do princípov zaručujúcich právo na spravodlivý proces. Neodôvodnené prieťahy a neprimeraná dĺžka trestného konania sú závažným a nežiaducim javom, ktorý nielen odporuje zmyslu práva obvineného, ale i poškodeného na spravodlivý proces, ale je i v rozpore so základnými zásadami trestného práva a odporuje účelu trestného konania. Súčasne je však nutné konštatovať, že porušenie tohto práva samo o sebe nezakladá neprípustnosť trestného stíhania.

Čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor) je potrebné v prvom rade považovať za pokyn či apel signatárskym štátom, aby organizovali svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva v Dohovore zakotvené, boli rešpektované.

Štát prostredníctvom orgánov k tomu určených rozhoduje o obvinených z trestných činov a zaisťuje prípadné potrestania páchatel'ov. Rozhodovanie o vine a treste v rámci trestného konania je nielen právom, ale predovšetkým povinnosťou týchto orgánov. Je celkom v rozpore so zmyslom čl. 6 Dohovoru, aby orgán činný v trestnom konaní, ktorý prieťahy v konaní spôsobil, sa tejto svojej povinnosti zbavil bez toho, aby vyvinul iniciatívu k naplneniu účelu trestného konania, ktorým je práve rozhodnutie o otázke viny a trestu.

Účelom trestného konania je predovšetkým to, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pritom má pôsobiť na upevňovanie zákonnosti, na predchádzanie a zamedzovanie trestnej činnosti, na výchovu občanov v duchu dôsledného zachovávania zákonov a pravidiel občianskeho spoluzitia i čestného plnenia povinností k štátu a spoločnosti (§ 1 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006).

Trestné konanie je pritom ovládané základnými zásadami zaručujúcimi naplnenie vyššie uvedeného účelu trestného konania, ktoré sa uplatňujú nielen z pohľadu samotného obvineného, ale i z pohľadu práv a povinností ostatných subjektov a strán trestného konania. Predovšetkým s ohľadom na práva týchto ostatných subjektov, prípadne strán na trestnom konaní zúčastnených je akceptácia záveru o možnosti orgánu, ktorý prieťahy v konaní sám spôsobil, zastaviť trestné stíhanie, celkom neprijateľná.

Týmto postupom by bola celkom nežiaducim spôsobom modifikovaná zásada oficiality, ktorá stanovuje, že každý orgán činný v trestnom konaní má povinnosť z vlastnej iniciatívy urobiť všetko pre naplnenie účelu trestného konania, a zároveň by sa tak oslabovala funkcia trestného práva vo všeobecnom zmysle, predovšetkým funkcia ochranná.

Odvolací súd navyše považuje za potrebné zdôrazniť, že namietaný čl. 6 ods.1 Dohovoru vôbec

nestanovuje žiadnu výslovnú sankciu, ktorou by stíhal porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré je v tomto článku zakotvené a pod ktorým je uvedený celý rad čiastkových práv a slobôd, ktorého súčasťou je i právo na rozhodnutie v primeranej lehote.

Primeranosť dĺžky konania je judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len Súd) posudzovaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu s prihliadnutím ku kritériám zakotveným v judikatúre Súdu, akými sú zložitnosť prípadu, chovanie sťažovateľa a chovanie štátnych orgánov, poprípade čo je pre sťažovateľa v stávke. Súd v žiadnom zo svojich rozhodnutí nekonkretizoval „všeobecne záväznú“ dobu, ktorú by bolo možné za primeranú lehotu považovať.

Porušenie pravidla plynúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru je sankcionované vyvodením zodpovednosti štátu voči obvinenému, kedy bolo v rozhodnutiach Súdu spravidla priznané sťažovateľovi spravodlivé zadostučinenie vo forme peňažnej náhrady a konštatované porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Nápravu porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote vo forme zastavenia trestného stíhania Súd z čl. 6 Dohovoru v žiadnom prípade zo svojich rozhodnutí nevyvodil.

Naopak judikatúra Súdu je v tomto ohľade jednoznačná v tom smere, že zmiernenie trestu z dôvodu neprimeranosti dĺžky konania v zásade zbavuje jednotlivca jeho postavenia obete v zmysle článku 36 Dohovoru za predpokladu, že vnútroštátne orgány uznajú, či už výslovne alebo v podstate veci, že šlo o porušenie Dohovoru a uskutočnia nápravu. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v prípade obžalovaného neprichádza do úvahy zastavenie trestného stíhania, resp. oslobodenie obžalovaného spod obžaloby“.

K takto koncipovaným právnym záverom odvolacieho senátu 5To potom ani dovolací senát najvyššieho súdu nemôže uviesť nič iné ako len to, že si tieto v plnom rozsahu osvojil ako vecne i právne správne a súladné so zákonom. To isté platí aj vo vzťahu k námietkam obvineného ohľadom porušenia zásady zákazu reformatio in peius, ako aj nejasnosti ohľadom potreby uloženia súhrnného trestu, resp. s tým súvisiacich otázok predkladaných obvineným (k tomu viď napr. prípadné zahľadanie odsúdenia resp. nemožnosť určenia okamihu uplynutia skúšobnej doby a i.).

Z obsahu odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu je pritom jasné, že sa už odvolací senát precízne vysporiadal s námietkami obvineného, čo je v rozpore so skutočnosťami uvádzanými obvineným v podanom dovolaní.

Najvyšší súd vo vzťahu k námietke obvineného ohľadom neprípustnosti opätovného uloženia trestu zákazu činnosti z dôvodu uplynutia skúšobnej doby podmieneného upustenia od jeho zvyšku uvádza nasledovné:

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona, spolu s uložením súhrnného trestu súd zruší výrok o treste uloženom páchatelovi skorším rozsudkom, ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom. V rámci súhrnného trestu súd uloží trest straty čestných titulov a vyznamenaní, trest straty vojenskej a inej hodnosti, trest prepadnutia majetku, peňažný trest, trest prepadnutia vecí, trest zákazu činnosti alebo trest účasti na verejných podujatiach, ak bol taký trest uložený už skorším rozsudkom a ak tomu nebráni ustanovenie § 34 ods. 7.

Z uvedeného vyplýva, že súd musí uložiť niektorý z trestov vymenovaných v § 42 ods. 2 veta tretia Trestného zákona, ak boli uložené predchádzajúcim rozsudkom a nebráni tomu ich vzájomná nezlučiteľnosť. Uvedené je totiž praktickým dôsledkom obligatórneho postupu súdu pri ukladaní súhrnného trestu predpokladanému v prvej vete označeného ustanovenia Trestného zákona, v zmysle ktorého „novému“ uloženiu totožného trestu (resp. trestov, ak tieto boli uložené predchádzajúcim rozsudkom, ktorý je zrušený v novom rozsudku v časti celého výroku o treste predchádzajúceho rozsudku) predchádza zrušenie výroku o treste uloženom páchatelovi skorším rozsudkom. Ak by totiž v „novom“ výroku o súhrnnom treste niektorý z do úvahy prichádzajúcich trestov, ktoré boli uložené už zrušeným výrokom o treste niektorý z uložených trestov absentoval a nebol by žiadnym spôsobom premietnutý do výroku o súhrnnom treste, neexistoval by z materiálneho hľadiska právny dôvod na výkon toho - ktorého trestu uloženého pôvodným rozsudkom zrušeným postupom podľa § 42 ods. 2 a nasl. Trestného zákona.

Inak povedané, obvinený by v podstate vykonával (alebo vykonal) trest na podklade nulitého právneho aktu - rozhodnutia, čo by okrem iného odôvodňovalo jeho prípadný nárok na náhradu škody spôsobenú výkonom verejnej moci. Prakticky by tomu bolo napríklad v prípade, ak by obvinenému bol predchádzajúcim rozsudkom uložený peňažný trest v zmysle § 56 a nasl. Trestného zákona, tento by peňažný trest uhradil, no následne by pri ukladaní súhrnného trestu došlo k zrušeniu odsudzujúceho rozsudku v časti vo výroku o treste (vrátane výroku o uložení peňažného trestu) bez toho, aby bol pri uložení súhrnného trestu v rozpore s § 42 ods. 2 veta tretia Trestného zákona v „novom“ rozsudku uložený súčasne aj peňažný trest uložený skorším rozsudkom. Neexistoval by teda právny titul na uhradenie peňažného trestu, pričom rovnako tak z dôvodu faktickej nulity povinnosti uhradiť peňažný trest by si obvinený mohol nárokovať od štátu vrátenie už uhradeného peňažného trestu. To isté sa týka už vykonaného trestu zákazu činnosti.

Tento postup pritom nemožno vykladať ako uloženie ďalšieho trestu, ktorý musí obvinený znovu vykonať nad rámec pôvodne uloženého trestu v zmysle skoršieho rozsudku súdu zrušeného výrokom o uložení súhrnného trestu, ale v tejto súvislosti ide o rýdzo formálnu povinnosť súdu premietnuť celý obsah v predchádzajúcom rozsudku uloženého výroku o treste tak, aby ním bola pokrytá celá zbíhajúca sa trestná činnosť obvineného. V prípade uloženia súhrnného trestu súd teda uloží ako súhrnný trest nie miernejší, než aký bol trest pôvodný.

Najvyšší súd uzatvára, že v kontexte trestnej veci obvineného nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd poznamenáva, že v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku), ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejme z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky hmotno - právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže posudzovať, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (ak

dovolanie nepodal minister spravodlivosti) bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. V dôsledku uvedeného potom ani námietka nesprávnosti skutkových zistení, námietka proti spôsobu a rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôžu zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Ako už najvyšší súd naznačil vyššie, tvrdenie obvineného o tom, že v posudzovanej trestnej veci uňho absentoval úmysel dopustiť sa trestného činu nenapĺňa žiaden z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku, nieto dôvod dovolania podľa písm. i) naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku.

Dotknutý dovolací dôvod (ako ani žiaden z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku) nemôže napĺňať poukaz na to, že nedošlo k preukázaniu subjektívnej stránky trestného činu v zmysle vykonaného dokazovania. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať takpovediac priamo, ale výlučne sprostredkované. Inak povedané, rozhodujúcou skutočnosťou je to, ako sa dotknuté konanie obvineného prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Treba si uvedomiť, že zistenie a konštatovanie naplnenia, či nenaplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu - formy zavinenia, patrí medzi okolnosti podliehajúce normám procesného práva a vykonáva sa v rámci dokazovania tak, ako to predpokladá ustanovenie § 119 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku: „V trestnom konaní treba dokázať, najmä či sa stal skutok a či má znaky trestného činu“.

Preto nemôže najvyšší súd v rámci už tretej inštancie preskúmať (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či bola alebo nebola naplnená subjektívna stránka (jeden zo znakov skutkovej podstaty trestného činu) skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by neprípustne zasahoval do priebehu dokazovania, jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to učinili súdy nižších stupňov.

Pokiaľ obvinený argumentuje nesprávnosťou právnej kvalifikácie použitej pri subsumovaní jeho konania (nachádzajúceho svoj odraz v skutkovej vete rozsudku krajského súdu) pod príslušnú skutkovú podstatu niektorého z trestných činov upravenú v osobitnej časti Trestného zákona, k tomu najvyššiemu súdu nezostáva iné len poukázať na relevantnú časť odôvodnenia odvolacieho súdu v ostatnom rozhodnutí o odvolaní obvineného, s ktorou sa v celom rozsahu stotožňuje:

„Krajský súd nepochybil, pokiaľ vzhľadom na nález ústavného súdu posúdil konanie obžalovaného ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. v znení zákona č. 100/1996 Z. z. sčasti dokonaného a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák., pretože obžalovaný vyhotovil fingované doklady, ktorými predstieral, že došlo k zdaniteľnému plneniu. Ako inak nazvať doklady (zmluvy o dielo, faktúry), ktoré vyhotovil, pričom k žiadnemu reálnemu plneniu v zmysle týchto dokladov nedošlo, teda nevznikla povinnosť platiť daň z pridanej hodnoty a celé jeho konanie smerovalo k tomu, aby na základe týchto fingovaných dokladov získal neoprávnený nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty. Na podklade týchto fingovaných dokladov získal zo štátneho rozpočtu neoprávnene celkovú sumu 8.769.177,-Sk (291.083,35 eur), čím spôsobil škodu veľkého rozsahu vzhľadom na ustanovenie § 89 ods. 13 Tr. zák. účinného do 31. augusta 1999. V prípade vyplatenia uplatneného nadmerného odpočtu aj za mesiac september 1996 v sume 6.903.937,-Sk (229.168,72 eur), by celkový rozsah činu dosahoval čiastku 15.673.114,-Sk (520.252,07 eur).“

„Námietky obhajoby, že obžalovaný svojím konaním nenaplnil žiadnu skutkovú podstatu trestného činu, sú irelevantné. Pri takomto výklade trestného zákona, ako uviedla obhajoba, by potom nebolo možné

nikoho trestne postihnúť. Daň z pridanej hodnoty, ako správne poukázal súd prvého stupňa, sa v Slovenskej republike uplatňuje od roku 1993, pričom konania, ktorými páchatelia úmyselne neoprávnene uplatňovali nároky na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty, sa trestne postihovali ako trestný čin podvodu podľa § 250 Tr. zák.“.

Z uvedeného je zrejmé, že ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v posudzovanej veci nebol naplnený.

Nakoľko najvyšší súd na podklade dovolania podaného obvineným Ing. A. Ď. nezistil naplnenie žiadneho ním označených dôvodov dovolania, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.